

УДК 330.52.051

Литвиненко К.О.

*аспірант кафедри менеджменту
та математичного моделювання ринкових процесів
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

АНАЛІЗ РИНКУ КОМЕРЦІЙНОЇ НЕРУХОМОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ МАТРИЦІ СОЦІАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Стаття розглядає матрицю соціальних рахунків як інструмент структурного аналізу національної економіки. У роботі було побудовано дезагреговану МСР, що враховує ринок комерційної нерухомості. Проаналізовано основні макроекономічні показники та структура економіки України, зокрема: розподіл валового випуску, доданої вартості, попиту та торговельний розподіл.

Ключові слова: матриця соціальних рахунків, ринок комерційної нерухомості, макроекономічний аналіз.

Литвиненко К.А. АНАЛИЗ РЫНКА КОММЕРЧЕСКОЙ НЕДВИЖИМОСТИ С ПОМОЩЬЮ МАТРИЦЫ СОЦИАЛЬНЫХ СЧЕТОВ

Статья рассматривает матрицу социальных счетов как инструмент структурного анализа национальной экономики. В работе была построена дезагрегированная МСС, которая учитывает рынок коммерческой недвижимости. Проанализированы основные макроэкономические показатели и структура экономики Украины, в частности: распределение валового выпуска, добавленной стоимости, спроса и торговое распределение.

Ключевые слова: матрица социальных счетов, рынок коммерческой недвижимости, макроэкономический анализ.

Lytvynenko K.A. COMMERCIAL REAL ESTATE MARKET ANALYSIS BASED ON SOCIAL ACCOUNTS MATRIX

The article considers the Social Accounting Matrix as a tool for the structural analysis of the national economy. It was built the disaggregated SAM, which contains the commercial real estate market. There were analyzed the key macroeconomic indicators and the structure of the Ukrainian economy, in particular: the distribution of gross output, value added, demand and trade distribution.

Keywords: Social Accounting Matrix, commercial real estate market, macroeconomic analysis.

Постановка проблеми. Складність економічної ситуації в Україні вимагає постійного удосконалення інструментів ефективного управління економікою та оптимального використання ресурсів.

Економічне зростання будь-якої країни з ринковою економікою посилюється ефективним функціонуванням ринку комерційної нерухомості. Даний сектор може виступати як індикатором стану національної економіки, випереджаючи загальні економічні цикли, так і бути стимулюючим фактором до розвитку багатьох елементів економічної системи, з якими тісно пов'язаний. Адже професійний ринок комерційної нерухомості сприяє розвитку суміжних ринків та секторів, районів міст або цілих регіонів, створює умови для активізації бізнесу та покращення добробуту населення.

Визначити внесок ринку комерційної нерухомості до національного добробуту можливо за допомогою матриці соціальних рахунків, або МСР (Social Accounting Matrix). Даний інструмент є ефективним засобом відображення інформації; структурної взаємозалежності в економіці на макро- і мезорівнях. МСР ясно показує зв'язок між розподілом доходів і структурою економіки, рахує вклад кожного сектору економіки у ВВП, розподіл попиту, частки експорту/імпорту та інших показників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Однією з перших мотивацій розробки МСР був зростаючий інтерес до питань бідності та задоволення основних потреб, особливо у країнах з так званою «економікою Робінзона Крузо». Ці ідеї отримали подальший розвиток і використовувалися для сприяння питань подолання бідності та розподілу доходів у країнах, що розвиваються [1, с. 17].

Найбільший внесок у розвиток матриць соціальних рахунків на даний момент внесли такі англійські економісти, як Гр. Пьятт, Є. Торнбеке та Дж. Раунд, які ще у першій половині ХХ ст. розробили методологію побудови та використання МСР. З того часу базова структура матриці зазнавала змін та коригувань, адаптувалася під різні цілі та завдання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Варто зазначити, що дослідження матриці соціальних (або суспільних) рахунків, особливо серед вітчизняних вчених, частіше має на меті висвітлення соціальних питань, аналіз добробуту різних верств населення, вплив держави на розподіл ресурсів в національній економіці. Проте не так часто МСР використовується саме як інструмент міжгалузевих аналізів, за допомогою якого зручно досліджувати взаємозв'язки між різними секторами економіки, технології виробництва, структурний розподіл попиту, товарообігу та інші економічні аспекти.

Сьогодні жодна розвинена країна не обходиться без власного аналітичного інструментарію, спеціально розробленого, аби дослідити міжгалузеві зв'язки, вплив та взаємодію різних економічних агентів та інститутів. Ряд урядів країн та організацій, таких як США, Європейський Союз, Світовий банк та ін. володіють сильним програмним забезпеченням, що досліджує ці взаємовідношення. В Україні на державному рівні поки що не впроваджено подібних методик. Коло і методи статистичних досліджень досить часто змінюються, та досі не має власної програми (наприклад, за аналогом американської RIM II [2]), що збирала б та агрегувала у собі повну інформацію по всім галузям економіки, регіонам та інститутам, досліджувала б структурні особливості національної економіки та підраховувала мультипликативні ефекти.

Мета статті полягає у побудові дезагрегованої матриці соціальних рахунків для України та дослідженні місця комерційної нерухомості в структурі національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. У дезагрегованій (розбитій по секторам економіки) матриці соціальних рахунків, або МСР, набір галузей залежить від мети дослідження. Оскільки єдиним джерелом статистичної інформації з міжгалузевих аналізів в Україні є таблиця «витрати – випуск» [3], то перелік галузей (секторів економіки) при побудові матриці соціальних рахунків обмежений набором

секторів, що входять до таблиці «витрати – випуск». Ступінь роздрібнення по секторам різниться при побудові матриці для різних країн. В Україні щорічна таблиця «витрати – випуск» нараховує 15 галузей: сільське господарство, мисливство, лісове господарство; рибальство, рибництво; добувна промисловість; переробна промисловість; виробництво та розподілення електроенергії, газу та води; будівництво; торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку; діяльність готелів та ресторанів; діяльність транспорту та зв'язку; фінансова діяльність; операції з нерухомими майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям; державне управління; освіта; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги; надання комунальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту.

Дослідження світових тенденцій розвитку економіки найбільш інформативне на стадії зростання, тому в даній роботі була побудована дезагрегована матриця соціальних рахунків України на базі даних 2008 р., в якому було зафіксовано найвищий рівень зростання не лише світової, а й української економіки. Оскільки інструментарій МСР відображує статичний стан економіки, то не може бути використаний в умовах турбулентності, спричиненої кризовими явищами в світовій економіці. Вибір 2008 р. дозволяє отримати найбільш репрезентативні результати, адже саме в цьому році (на даний момент) економіка України була на піці свого розвитку: рівень споживання, обсяг трансферів, торговельне сальдо, виробництво та рівень інвестицій, і сама динаміка розвитку ринку комерційної нерухомості у цілому були на найвищому рівні, тому дослідженні міжгалузеві зв'язки будуть більш явно продемонстровані.

Дезагрегована матриця може бути розбита та представляти дані по кожному сектору, який виділений у таблиці «витрати – випуск», або галузі можуть бути об'єднані у групи. В даній роботі дезагрегована Україна – МСР 2008 р. містить наступні сім груп секторів:

- сільське господарство (включає в себе два сектори таблиці «витрати – випуск» – сільське господарство, мисливство, лісове господарство і рибальство);
- добувна промисловість;
- переробна промисловість;
- виробництво та розподілення електроенергії, газу, води та води;
- сектор комерційної нерухомості (включає в себе два сектори – будівництво і операції з нерухомим майном, інжиніринг, послуги, надані підприємцям);

- транспорт, зв'язок та індустрія гостинності (включає в себе два сектори – діяльність готелів та ресторанів та діяльність транспорту та зв'язку);

- інші види послуг (включає в себе шість секторів – торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів, фінансова діяльність, державне управління, освіта, охорона здоров'я та соціальна допомога, надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури).

Вся інформація, необхідна для побудови МСР, взята зі статистичних щорічників та сайту Державного комітету статистики України [3–7].

Проаналізуємо структурний розподіл ВВП. Розраховуючи частки ВВП, створеного в кожному секторі, можливо визначити, які сектори внесли найбільший внесок у факторний дохід або створили більше всього доданої вартості. Розподіл наведений у таблицях 1а та 1б.

У випадку Україна – МСР 2008 р. результати показують, що Україна в значній мірі залежить від переробної промисловості, на даний сектор припадає 20% ВВП за факторною вартістю, та найбільший внесок здійснює сфера послуг (державних, комунальних та приватних) – він складає 36,4%. Третім за величиною сектором (13,9%) є група комерційної нерухомості, яка включає будівництво та послуги, пов'язані з операціями з нерухомістю та інжинірингом. Варто відзначити, що будь-яка нерухомість є об'єктом інвестицій, але лише комерційна нерухомість збільшує додану вартість продукції та безпосередньо впливає на зростання ВВП. Завдяки тісній координації між зростанням виробництва і реалізацією товарів та послуг на ринку зростає попит на комерційну нерухомість. Показник у 13,9% для сектору комерційної нерухомості свідчить про значний добуток, який вносить даний ринок до ВВП України.

Останній стовбець в таблиці 2б свідчить про досить гармонійний розподіл праці-капіталу (працевідомості та капіталомісткості) в українській економіці: 57 % та 43 % відповідно. Приблизно така ж пропорція зберігається у більшій частині секторів.

Найбільш трудомісткими секторами в Україна – МСР 2008 р. були сфери виробництва та розподілення електроенергії, води та газу, а також сфера послуг: у співвідношенні «праця – капітал» на дані сектори припадає 70,6% та 65,8% відповідно. Менші значення найбільш наближені до макро-співвідношення у переробній та добувній промисловості та групі секторів, що включає транспорт, зв'язок та готельно-ресторанну сферу, а також група комерційної нерухомості, в якій 52,5% на додану вартість сплачується до праці. Хоча сума капіталу, необхідна для побудови та обслуговування об'єктів комерцій-

Таблиця 1а

Секторальний розподіл ВВП за факторною вартістю

	гал сг	гал доб	гал пер	гал елгазвод	Гал коменерух	гал трзвготрест	гал інпосл	загалом
ВВП ф.в.	65 353	54 337	164 735	28 800	114 530	96 773	299 648	824 176
у %	7,9	6,6	20,0	3,5	13,9	11,7	36,4	100

Примітки: ВВП ф.в. – валовий внутрішній продукт за факторною вартістю

Таблиця 1б

Розподіл доданої вартості за секторами

	гал сг	гал доб	гал пер	Гал елгазвод	Гал коменерух	Гал трзвготрест	гал інпосл	загалом
Праця	22,2	50,5	58,5	70,6	52,5	56,2	65,8	57,1
Капітал	77,8	49,5	41,5	29,4	47,5	43,8	34,2	42,9
ВВП ф.в.	100	100	100	100	100	100	100	100

ної нерухомості, досить значна, невеликий зсув у бік працездатності свідчить про наявність великої кількості учасників процесу девелопменту, що обслуговують даний ринок: архітектори, інженери, будівельники, дизайнери, юристи, фінансові брокери, ріелтори, аудиторів та багато інших.

Найменш трудомістким сектором стало сільське господарство – зі значенням 22,2%. Воно ж, відповідно, найбільш капіталомістке – 77,8%. Разом ці розрахунки описують основні структурні характеристики продукції в економіці.

Розподіл валового випуску. Розраховувавши частку кожного фактора і платежів рахунку «Товарів та послуг» у вартості валової продукції, можливо детермінувати технології виробничих секторів. Іншими словами, у таблиці 2 обчислюється кількість кожного ресурсу (вхідних даних), необхідного для виробництва одиниці продукції кожної галузі.

В Україні для промислових товарів, як правило, найбільш важливим є проміжні ресурси. Наприклад, у секторі добувної промисловості, вхідні ресурси, а саме товари переробної промисловості, складають 14,7% від вартості продукції. Це означає, що з кожних 100 грн. виробленої у добувній промисловості продукції 14,7 грн. витрачаються на ресурси, взяті з переробної промисловості. Вхідні ресурси від промисловості також мають важливе значення для самої переробної промисловості (35%) і сектору комерційної нерухомості (32,4%). У другому випадку, звичайно, лівова доля припадає на будівництво, яке більше за все потребує ресурси переробної промисловості. У свою чергу, сектор послуг здійснює значний внесок у більшість секторів, особливо в обробній промисловості, сільському господарстві, а також у сфері послуг.

Розрахунки щодо торговельного розподілу, представлені у таблицях 3а і 3б, проливають світло на структуру імпорту та експорту.

Як показує аналіз торговельного розподілу, майже три чверті експорту України у 2008 р. склали

продукти переробної промисловості (71%). На другому місці у експорті займає група, яка включає діяльність готелів та ресторанів, а також транспорт і зв'язок. Подальше більш детальне дезагрегування показало, що саме на транспорт та зв'язок припадає основна частка експорту в цій групі. Третім місцем у структурі експорту дивує сільське господарство з зовсім невеликим показником у 6,8%. Зважаючи на природні та економічні умови України: найбільшу площу родючого чорнозему у світі, сприятливі кліматичні умови, досить низький рівень оплати праці, - відомі всім показники, що свідчать про величезний потенціал даної галузі та можливість задовольнити не тільки внутрішні потреби, але й нарощувати обсяги експорту та, безумовно, мати набагато більшу частку у структурі експорту країни. Більш детальний аналіз даної галузі може висвітлити проблемні моменти та причини такого невеликого показника. Інші сектори дезагрегованої матриці Україна – МСР 2008 р. мають зовсім незначні частки. Експортні доходи Україна використовує для оплати імпортованих товарів. Розрахунки показують, що більшість імпорту припадає знову ж таки на товари переробної промисловості (65,3%), а також на продукти добувної промисловості (18,6%). Сектори комерційної нерухомості та послуг мають найменші частки у структурах експорту та імпорту. Це звичайно пояснюється неможливістю об'єктів нерухомості, які просто неможливо експортувати або імпортувати за означенням.

Розрахунки загальної структури попиту, надані у таблицях 4а та 4б, розглядають всі джерела попиту на сировинні товари, серед яких проміжне, приватне та державне споживання, інвестиції та експорт.

Розрахунки показують, що виробничі та сільськогосподарські товари є найбільшими складовими приватного споживання (на них витрачається 11,7% і 62,8% приватного доходу відповідно), далі йдуть група транспорту, зв'язку, діяльності готелів та ресторанів (8,1%) та сектор послуг. Не дивно,

Таблиця 2

Розподіл валового випуску

	гал сг	гал доб	гал пер	гал елгазвод	гал коменерух	гал трзвготрест	гал інпосл	загалом
Прсг	26,3	0,5	3,8	0,1	0,1	0,4	0,9	3,9
Прдоб	0,7	5,5	13,6	31,7	2,1	5,8	0,5	7,9
Прпер	18,8	14,7	35,0	14,0	32,4	21,5	8,1	24,5
Прелгазвод	1,2	6,9	2,6	8,8	2,4	3,8	1,9	2,8
Пркомнерух	0,9	1,5	1,4	1,8	10,8	4,3	8,8	4,4
Пртрзвготрест	4,1	12,0	5,6	2,5	4,4	9,9	5,9	5,9
Прінпосл	12,2	7,5	21,1	4,1	4,5	4,0	18,1	15,3
Праця	8,0	26,0	9,9	26,2	22,8	28,2	36,7	20,2
Капітал	28,0	25,5	7,0	10,9	20,6	22,0	19,1	15,2
Загалом	100	100	100	100	100	100	100	100

Таблиця 3а

Торговельні дані

	гал сг	гал доб	гал пер	Гал елгазвод	гал коменерух	гал трзвготрест	гал інпосл	загалом
імпорт	11 071	96 652	339 807	486	11 616	46 893	14 063	520 588
експорт	30 175	18 018	316 259	2 758	11 867	58 108	7 674	444 859

Таблиця 3б

Торговельний розподіл

	гал сг	гал доб	гал пер	гал елгазвод	гал коменерух	гал трзвготрест	гал інпосл	загалом
імпорт	2,1	18,6	65,3	0,1	2,2	9,0	2,7	100
експорт	6,8	4,1	71,1	0,6	2,7	13,1	1,7	100

що більшість державних витрат припадає на сектор послуг, адже більшу його частину складають державні послуги, що надаються населенню і покриваються за рахунок держави. Нарешті, інвестиційний попит створюється головним чином за рахунок виробництва (50,7%) та групи комерційної нерухомості (48,8%). Варто зазначити, що наявність розвинутого ринку комерційної нерухомості стимулює зростання приватного споживання, адже комерційна нерухомість надає можливість для реалізації товарів та послуг на споживчому ринку, обслуговує складування товарів та створює додаткові умови для розвитку бізнесу. Також велике значення показника інвестиційного попиту на даному ринку не випадкове, адже девелопмент комерційної нерухомості потребує значних інвестицій. Щороку на даному ринку проводяться угоди купівлі-продажу об'єктів. Це вигідний та інвестиційно привабливий ринок не тільки з точки зору отримання ренти, а з точки зору розвитку об'єкта та збільшення його капіталізації.

Підведемо підсумки структурного аналізу економіки (таблиці 5а та 5б). За допомогою інструменту МСР були підраховані показники макроекономічного розподілу на базі інформації щодо ВВП за вартістю факторів виробництва, фінансового балансу, сальдо рахунку поточних операцій, рівня приватних заощаджень і обсягу імпорту та експорту.

ВВП за вартістю факторів – це валова додана вартість (значення капіталу і праці) і для України – МСР 2008 р. дорівнює 824 176 млн. грн. ВВП у ринкових цінах являє собою суму загального кінцевого попиту.

ВВП у ринкових цінах в Україна – МСР 2008 р. дорівнює 948 056 млн. грн.

Поточний фінансовий баланс склав 46 750 млн. грн., або 4,9% від ВВП за ринковими цінами. Це позитивний момент, який означає, що уряд України досяг фіскального профіциту в 2008 р. Значна частина дефіциту поточного рахунку пов'язана з великим дефіцитом торговельного балансу України – 67 252 млн. грн., або 7,1% від ВВП: загальний обсяг імпорту – 520 588 млн. грн. перевищує загальний обсяг експорту – 444 859 млн. грн. Нарешті, частка імпорту та експорту у ВВП (співвідношення торгівлі до ВВП) 101,8% свідчить про те, що українська економіка відкрита.

Висновки. Завдяки матриці соціальних рахунків можливо зробити висновки щодо структурного розподілу національної економіки. Наведені вище розрахунки виявляють загальний стан та розподіл економіки України. Наприклад, стало відомо, що лівова частина ВВП припадає на промисловість, економіка досить гармонійно балансує між капіталомісткістю і трудомісткістю, спирається на виробничий експорт, але й багато сплачує за імпортовані промислові товари. Тим не менше, основного експорту недостатньо, і в результаті країна має великий дефіцит поточного рахунку. Уряд України є важливою частиною економіки, і його фіскальний профіцит становить значну частку від загального обсягу інвестицій. Тим не менш, хоча інвестиції займають немалу частину ВВП, приватне споживання є найбільш важливим. Було виявлено, що домогосподарства витрачають більшу частку своїх доходів на сільськогосподарські товари і отримують

Таблиця 4а

Розподіл попиту (за товарами та послугами)

	проміжний попит	приватне споживання	споживання уряду	інвестиції	експорт	загалом
прсг	6,0	11,7	0,8	1,3	6,8	6,6
прдоб	12,2	1,6	0,7	-0,7	4,1	7,1
прпер	37,9	62,8	1,1	50,7	71,1	46,8
прелгазвод	4,4	2,4	1,4	0,0	0,6	2,9
пркомнерух	6,8	6,0	4,3	48,8	2,7	9,6
пртрзвготрест	9,2	8,1	3,3	0,0	13,1	8,4
прінпосл	23,6	7,4	88,4	0,0	1,7	18,7
загалом	100	100	100	100	100	100

Таблиця 4б

Розподіл попиту (за джерелом попиту)

	проміжний попит	приватне споживання	споживання уряду	інвестиції	експорт	загалом
прсг	46,6	35,4	0,7	1,8	15,5	100
прдоб	87,4	4,5	0,5	-0,9	8,6	100
прпер	41,0	26,5	0,1	9,6	22,7	100
прелгазвод	77,6	16,4	2,7	0,0	3,2	100
пркомнерух	35,8	12,5	2,5	45,1	4,1	100
пртрзвготрест	55,5	19,1	2,2	0,0	23,2	100
прінпосл	63,9	7,8	26,9	0,0	1,4	100
загалом	50,7	19,8	5,7	8,9	14,9	100

Таблиця 5а

Сукупні макроекономічні показники

ВВП у факторній вартості	824 176
Поточний фінансовий баланс	46 750
Сальдо поточних рахунків	-67 252
Приватне споживання	150 882
Імпорт	520 588
Експорт	444 859
ВВП у ринкових цінах	948 056

Таблиця 5б

Загальна макростатистика

Коефіцієнт – торгівля до ВВП (%)	101,8
Коефіцієнт – фіскальний баланс до ВВП (%)	4,9
Коефіцієнт – поточний баланс до ВВП (%)	-7,1
Коефіцієнт – приватне споживання до івестицій (%)	57,0

ють більшу частку своїх доходів від праці. Ці структурні характеристики економіки України важливі для пояснення економічних зв'язків і ефекту мультиплікатора. Саме обчислення мультиплікаційних ефектів від інвестування у ринок комерційної нерухомості може стати наступним етапом дослідження даного ринку та його внеску у національну економіку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Social Accounting Matrices. A Basis for Planning. Edited by Graham Pyatt and Jeffrey I. Round. Washington, D.C., U.S.A.: THE WORLD BANK. – 1985, 282 p.
2. Bureau of Economic Analysis. U.S. / Department of Commerce// RIMS II Online Order and Delivery System [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bea.gov/regional/rims/rimsii/home.aspx>.
3. Таблиця «витрати – випуск» за 2008 р. (в цінах споживачів) / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2010/vvp/vitr_vip/vitr_vip10_u.html.
4. Валовий внутрішній продукт / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua/files/GDP_u.xls.
5. Платіжний баланс і зовнішній борг України 2008 р. / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : bank.gov.ua/doccatalog/document?id=90702.
6. Зведені національні рахунки / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2005/vvp/znr/znr_u_12.htm.
7. Звіт про виконання Державного бюджету України за 2009 р. у розрізі економічної класифікації / Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua/file/link/244339/file/Zvit.pdf.

УДК 338.22

Мазур О.А.

*аспірант кафедри економіки підприємства
Ужгородського національного університету*

Сержанов В.В.

*кандидат економічних наук, доцент
Ужгородського національного університету*

ВПЛИВ ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ НА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЦЕС КРАЇНИ

У статті розглянуто вплив тінізації економіки на інтенсивність інвестиційного процесу в Україні. Досліджено зміст поняття інвестиційної привабливості. Проведено порівняльний аналіз статистичних та розрахункових даних, які характеризують інвестиційний процес, результативність діяльності промислового сектору та динаміку сприятливих для тінізації економічної діяльності процесів.

Ключові слова: тіньова економіка, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, економічна безпека, економічна девіація.

Мазур О.А., Сержанов В.В. ВЛИЯНИЕ ТЕНИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ НА ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ПРОЦЕСС СТРАНЫ

В статье рассмотрено влияние тенизации экономики на интенсивность инвестиционного процесса в Украине. Исследовано содержание понятия инвестиционной привлекательности. Проведен сравнительный анализ статистических и расчетных данных, характеризующих инвестиционный процесс, результативность деятельности промышленного сектора и динамику благоприятных для тенизации экономической деятельности процессов.

Ключевые слова: теневая экономика, инвестиционная привлекательность, инвестиционный климат, экономическая безопасность, экономическая девіація.

Mazur O.A., Serzhanov V.V. INFLUENCE OF SHADOWING OF ECONOMY TO THE INVESTMENT PROCESS OF THE COUNTRY

The article considers the impact of the process of shadowing economy to intensity of the investment process in Ukraine. In addition, it considers the content of the concept of investment attractiveness. Carried out comparative analysis of statistical and accounting data, that characterize the investment process, performance of industry sector and the dynamics of processes that are favorable for shadowing of economy.

Keywords: shadow economy, investment attractiveness, investment climate, economic security, economic deviation.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день економіка України функціонує в складних умовах, зумовлених системною кризою в ключових галузях промисловості. Однією із основних передумов для її подолання є створення сприятливого середовища для розвитку малого, середнього та великого бізнесу, появи підприємців, спроможних реалізувати ресурсний потенціал країни, що стимулюватиме приплив інвестицій в реальний сектор. В свою чергу, від ефективності їх освоєння та використання залежить не лише рівень фінансово-економічного та технологічного розвитку, але й стабільність соціально-економічного та політичного становища.

Попри значний ресурсний потенціал Україна в очах світової громадськості залишається не досить привабливим об'єктом для відкриття та розвитку бізнесу. Зокрема, за рейтингом Doing Business

на 2014 р. з-поміж 189 країн Україна займає 112-те місце, покращивши результат на 25 позицій в порівнянні з минулорічним рейтингом (який було складено по 185 країнах) [20]. Проблема підвищення інвестиційної привабливості України є комплексною, оскільки потребує змін в законодавчій та інституційній сферах. Проте не менше значення має мінімізація впливу ефектів тіньової економіки (наприклад, корупції, дестабілізації фінансової системи, стабільності національної валюти тощо) на формування інвестиційного клімату України, яка, з одного боку, відвертає увагу зовнішніх інвесторів на користь країн з вищим рівнем дотриманням законності у приватному та публічному секторах, а з другого боку, створює чималі інвестиційні ризики для резидентів та перепони розвитку діючих підприємств. Таким чином, питання зменшення негатив-